Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРГАЛА

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТИ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА,
НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера деНз ★ ЕРА, 27 НОЯБРЬ, 1986 ШУ. ★ № 142 (7333). ★ Мах 3 кеп.

СССР–Инди: дика лоалахаи цхьана гIулакхаш леладари

ТАШКЕНТ, 25 ноябре, (ТАСС). Инде Премьер-Министра Р. Ганден индийски правительствен хьехархочо официальни доттагIаен визитаца Деле водаш воа КПСС ЦК Генеральни секретарь М. С. Горбачев тIехан Ташкентера дIавахар.

Ташкентски аэропорте М. С. Горбачеви цунна дIаболлуш бола официальни тIе-церемони накъабабьлар Узбекистана Компарте ЦК хьалхарча секретара И. В. Усмановджаев, кIошарча новкъостанаш.

* * *

ДЕЛИ, 25 ноябре (ТАСС спец. корр.). Республика Премьер - Министра Р. Ганден индийски правительствен хьехархочо официальни доттагIаен визитаца тахан Инде хьалхарча КПСС ЦК Генеральни секретарь М. С. Горбачев, Инде кулгалхоша, политически партеша, общественни организацеша шоашта могар дадо из иезнг - гIулакхаца, доттагIала тIехьа хургIоллаш. Из тахан массанахь а гуш да: дуккхача наха даIъа лоаца-ча митингашка, собранешка, политически общественни деятелий заявленешка, нелаIоазон комментареша. Вниг хила ха гергагIерта-ча ерригача Инде бокъонча терказца хьажа а хьежар, ла а дийгIар индийски журналистий группина М. С. Горбачева енначу интервьюна-ч. Тхона къамъалаш деш общественноста - тайп-тайрача социальни хьал долча наьха вижалаца белгалдаьккхар, уьш денозца Советски Союз, за чурех арахьарча политика йIаца ца Iеш, керда гIулакх, вай заман керттера проблемаш кхочушдеш ца хIоттор. Уьш практически кхочушъяьчча дукха керда хIама шоашта дайза хилар.

Тахан дерриге индийски газеташ Советски Союзан шин мехка юкъерча гIулакхашца хетаьлча йоккхийча материалашца врадьлинад. Керттера газетех цхьаьне—«Таймс оф Индиа» — ялуь: «Индийско - советски гIулакхаша чIоагIга влияни ю дунен хьалхарчу проблемашца». Эггара йоккхагIа гIулакхаша социалистически пачхьалкхех — Советски Союзеи, хIаьта нийтта, тIема бIаьнна да ша кIентрий болам хьакхеллача, а цун цхьан лидера а-Индеи политикен тIегIулакхаши дерригача адамаш боккха лоаруьлаш бо-лаш да. Дукха ха йоацаш мукъаьлнача, коьначу, колонизацин низ-Iоттьяьш тIеракхессача, экономически социальни тIехьабисарца кхьосвен ,,Iакхакабаьча пачхьалкхенашта бокъонца бола хьокIам да ала йиш я Советски Союзан Инденен юкъера буьзаваш.

Делерча ханах 12 сахьат доттагIаий!

Аз моаршал хоатт шуга Инде халкъа цIерагIа, Тхога хала ха ечу а тха котаЛонаш йолча хана а тхоца хиннача мехкеи халкъех виналаш да шо. Тхона низкьала сахьаташ тIаьттина хана хунца ца ло-луш тешаеи хиннай Советски Союз. Оаха моаршал хоатт шуга IIанзара Инди хьае тхона новкъостад даь доттагIий шо хиларех тарра а. Оаха моаршал хоатт хьога, господин Генеральни секретарь, хьо машара тIехь кьовсам доаттабор хиларах тарра. Истер чухь цIакхха ца хиннача тайпара адамий дезала кхелаш вIашагIтехай Индиа тамашашен технологеца нарагIдаьнача дешнаш хIамашен. ТкъаьнтIера шера йолча хана Инден Советски Союзон дуненга дIахьекхар экономически социальни системашка моллагIа башхалонаш яле а, лоалахарча мехкашта юкъе безаме гIулакхаи хила йиш йолла. Вай доттагIай машаре дахареи цхьана къахьегарен дунен порядок оттажи историчесни хиланза дардоаделита чIоагIдеш да.

Инден Советски Союзен деш да хьалха дIадаха диканадар кхаттайинга доза а па-деш дунен хиларах. Шина а ма-хIоттор. Цундела шина а пачхьалкхенна мо-тIаьнна а бIаьнна а бIаьнна а б

Цаі дола политдн: гуччахьара къамаьл

**Традиционни а хинна Дlаттад вай республике хlара бетта иховаларlча ерача дийнахьа цаlдола политденош чакхдолхийга. Цу дийнахьа къахьегама коллективашна болх иярте обкома докладчикаш — партийни, советски, профсоюзни бехкококаме болхлой, КПСС горкомий а райкомий а докладчикаш, министерстваш бедомстваш кулгалхой. Вай республика, къахьегама коллективаш экономически а социально - культурни а дегlаахара, ваххара еррига сферашна эргалоцаш яра проблемаех дувцаш беседаш ю цер нахана, лекцеш еш, гlулаех оволаттара денхарийла да вай. Из да парте XXVII съезда решенеша дlадехар а. Дика нах ба тхо долча къахьегараш, геттара нийса цкхетаду цар шоашта хьалхашна латта денхараш, — аьлар тоашо болча лекци еша венача КПСС обкома докладчикаш, НГlАССР ДСОААФ комитета председателаца В. В. Лупьконца цеха механика Н. Сысоева. — Бакъда, мишта кхоачашдерда саха уж, нагахьа санна тха цlахьоха йоаьхо еш ца хинча. Установкай технологически лиинеш тишъенна я, уж тоаяра тхона хьалуш цlахьоха хlама дац. Сацарий метта а дlаоттае вентилаш, задвижкаш яц. Из бахьан долаш эзараш кубометраш газ, пайда а боацаш, факелашна йоагаю. Нассош ёхача царна оттае кхиметтеб сальникаш прокладкаш lалашъьяш тхона, цудухьа решинах охоша е есаш худ уж. Из хьал тхо долча латта ер иховаларlча шу да. Дувца вело дагардаь варгвоацаш тетlара дуна да тха балка lатъяш дола бахьанаш, хlаъа болхлой. Хьашташ кхоачашдара оарцаrlюдла беза оболсовпроф болхлой тха предприяте, леха ца боагlа иттех шу дайнах.

...Сихха чакхдалар беседа еш хинна сахьат. Цуь тlехьа-гlа а внсар массеех саг Б. В. Лупьконца дагавалара. Дийнахьа деанаш шоашта бахьанаш хийтта кхыдола тlатохьара а дав, шера лиина социалистически денхараши дезара кхоачашдара шоаш ниш хьинари кходнгг ца хиларах тешам белар цеха болхлошна.

Заводе кхыча подразделенеша а баха, нахана дагабоалаш къамальаш дир цу дийнахьа НГlАССР Министрий Совета председателя заместитеца Т. У. Махмудовгаа,

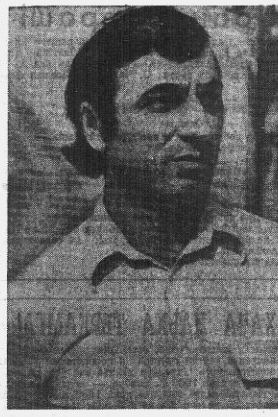

Болхлочун уйлаш

ДУККХАГIА ЙОАККХО ЙОРЕ...

Хьайбашта дIадилла доаккъар кIезигга долаш, сов йIайка йолаш хиннадаь августа беттa планнаIа йоарIачул ех тонн кIезигга шура йоаккъар хIара дIабиннаьд. Цун тIехьаIга сентябре, октябре ах беттa свекlаш хиннача, хьажжаш чунйца муч1адаьлча нача кхашка доакан доаккъар дакъар текхар. Цхьабакъда, цун тIехьаIга хьайбашта дIадала лерттIа доаккъар доаш1ар, августа беттa хинна суръ кхаттех. Тангара доаккъа юкъа дикагIа оагIорахьа гIулакх хувщаргда, аьнна хIама а даь, хьайбашта дIадала хьажне доаккъар доацендаь.

Цаl-ах эзар тонн рапсах ал1е силос я ферме. Цхьабакъда, кийчьена хана технологи гIюма телхаеш хиннадаь низткъе мара ихоалагIча классах ларкIа йиш йоаqаш во я.

Тал лохьара доаккъа цеке цун чу ца а детташ из я охха хIана тхьайбашта телар. Ишта мара кхоабаш ца хилча шура мичара хургьа!

Йоккха доаккъа цех я тхI ферме. Цхьаккха а пайда цI бохь дIа шера лаьтта из хала а аттв а дукха. ца йоацIаш бохь бе йолаяллитаI. Цхьабакъда, цун цхьайоле узлаш, агрегаташ тоаваза я хIанз а. Масала, доаккъар кийчдеш из хьаьндарг мел минеральни кхьтайпа добевкаш тоха еза тхьехьохкаш йола дозатораш оттаяьш.

Бокъдар аьлча, дика йол я тха ферме. Хьалта рационагIа цунца доахан кхаба доладдича шин бетта мара тоъаргьа. Цун совгIа, цунца кхаба дезаш iаьсий а ма дий тха.

Тlехьхьара хана лерттIа концентраш тел тхона. Цу гIулакхо сепаргIата а доакан.

Цхьан дийнахь Цlева Эскапа цIергIача колхоза доаккъа сваклаш дIайийнача кхай тIа нийсьелар со. 30-40 сентябрехь хьадогIаеш латтар уж. Йоккхий я йолаш церех цхьараш машина тIа йотта молагIучунна иш а дIакхоачарг бацар.

Хий ца дехкача хкашка кхеъь йолланаш а ишта / уж хъувкъе иорагIделаро цец а йиккхар со. Цхьабакъда, цхьарга стаицеш а уттгеаш гьаннара хьатIа а долладеш царна хий дуллаш химинига. Дика къар хилийтa безам болча дас ишта ду гIулакх. ФуннагIа дий а гIулкех тоадера тера лок. Хьалта тхо долча хий дуглаш 130 гектара тIа кхеъь доаккъара свекlаш оасар тIа а далийта хIалекIийр. Чуэца еза хо хьатIахкьачча редписка духха йоккхагIа йоацIаш яр церех хIерзяр. Лоацца аьлча, юха а хьаьне моша доаккъар доацIаш дисад тха хьайбаш.

Ишта из нийсдалар геттара хаlахеташ ба тха хьайбаш леладеранг, къьсста доярааш. Масала, къона доярка парте членалла кандидат Дышниева Аминат. Соавка хIара кхоабача iеттагара 2680 килограмм шура я йиккхар цо. Ух шера план 2150 килограмм йолаш, 530 килограмм йиха декlар тIаийлаьд.

Кхо эзар килограмм йиха е дош лургдар аз Цlьабакъда, доаккъар къе хилараг кхер, аьнна дарг дир сона цо цIъа. Хlалта банк а хилар. Хlанз санна дола хьалаш нийсделарех тIатеlа къьсстагаше декгараш ихоачащдургдац. Цу хьале нийсбеннаб ихьбола доярааш а. Цудуьа гIюма хаlахеташ а ба. Лоацца аьлча, бехь боацIаеше а планаIа шура ца йиккхарх ух бехке беш гIулакх этгад.

Кхоаттьем ихтлагIча цIеркаш ца болх бабыл тIехьаIга, кхо шу юкъ а алийта, ух шера юхенаеб со ух фермана культгалаб. Дегаух цу хIара шиъ. Хьайбаш кхабара — гIюма а моша а доаккъар тоъал хьлийтар тхона. Телар сваклаш ыккха екъе жом а. Иштта хьале хIара дийнахь кхаттоннал дукхагIа шура йоккхар оахь. Хlалта хIанз доахан кхы кIезигга доацIаше а юкъе а лырхIача 1,6 — 1,7 тонн.

Во кхабар бахьан долаш маша кIезигга тела а дIалаьн доахан. Ишта доле уж хьагIа мел дика кхаберах дуккха шура луш а хилаш. Тlехьхьара боахама зе мара пайда а бац. ЧоагIа новкъа дI-кх назал рузкха гуш латтоаше а хIалкадйаташ хилар.

Ферма шоллагIча корпусе хIанз а тоаваза я кIийле, цIга а ихоалагIча корпусе а кижга бIалгаш доацIаш да цIьадола кораш, ох латт нейраш. Уж ихоачамбоацIаеш дIадахара гIишлоп материалаш йийхача, доахан брулелезни долладь ферма дIабиннаьдгIоладь я кастта. Тоае езеш яц уж помещеноц, аьлв жоп ну прявлене. Тlехкха тто доче сенне еллеб иззал сидос, сенна дIаоттаьй йол, аьнна хаттар отт. Цун совгIа iа дакхха оахе хIанз леладу доахан мичв дига дега бе а хIа. Сона ховаш кхы моттигга-яц.

Ишта из дувца шигIго бухт хе я. Лоацца аьлча, лаьрхIар правлене чакхдаккха дезе а болх тоабара тхона новкъостал де деза. Царех цаl лоацIеча санна цI доче а дорггаль.

Ишта из нийсдалараь бехке ба болх тоабе новкъостаде ховаш боацIа, ихоачамбоацIар нийсделча из дIадакхаре, кхера а це кхерзяр мейгара доаш оалаш оарц дакхоа лоархIалуш боацIа боачама кертгера спецификатиш, партийни, профсоюзни организацеш, правлени.

Духха тъаблбаш кхоабаш моттиг а тха колхозе. Цун коллективо заддаеза тIехьхоачашбо шиI планаш. Хlалта тамаш а яц. Дика да цар дожьар. Силос мошаеш тъаккхех елла я. Цергара из тхоай доаканна хьа а яъьаш, цунна метта церна рапса яр лургIолаш гIулакх де, яхаш аз кертгерча зоотехникага деза духха хе я. Цхьабакъда, цунах хIана хилаш. Хъадечох, боахама болх тоабара тхона новкъостал де деза. Царех цаl лоацIеча санна це доче а дорггаль.

Ишта из нийсдалараь бехке ба болх тоабе новкъостаде ховаш боацIа, ихоачамбоацIар нийсделча из дIадакхаре, кхера а це кхерзяр мейгара доаш оалаш оарц дакхоа лоархIалуш боацIа боачама кертгера спецификатиш, партийни, профсоюзни организацеш, правлени.

Дика цIи йоаккх Назрановски «Электроинструмент» заводе инженер-технолога Льянов Османа Жабраьила. 1974 шера денз ва из ух коллективе къьхьегаш. Юххьанца шлифовальщик волаш болх бир Жабраьила. Болх бешше а ланхера дешар дийца инженер хилар. Массаза а кердачоа тIакхувш хилар, шийна хьалхашка оттадаь моллагIа а дехкар тешшаме ихоачаше кийча хилар — уж а тахан инженер Ж. Льянов белгалдоаккхаш йола оамалаш. Цудухьа лоархI из коллективе, сий ду.

Тахан Жабраьил, завода беррига а инженераш санна, Гилма-технически прогресс производствана къьсикулиш ва. Хlалта Льянова ду белхтохкамеча гIулакха - юкъехьош дола дакъа лоархIаме а да.

Хьынаре дагьа лоаш Жабраьила коллектива общественни вахаре а. Из ва агитатор, районни халкъа суда халкъа тIехьоамга заседатель, завода халкъа тIехьоамга керттерча группа член.

СУРТА тIа: инженер Ж. Льянов.

Л. АБДУРЗАКОВА сурт.

ШУРА ЛАЬГIЬЯЛИЙТАЦ

Iа эггара халагIйола юкъ я хьайбаб боахаме, оал цIьабараш. Сога хьатта-ч-м, ах кхча тайпара аргдар: маца хинна фермашна атта ха? Iай хала хул во кийчо йича. Ахкана хана а халонаш ницдур дергIгIа болх вашIIехьа ца баьккха. Доахан арснашка дIалеккача сатийна хула хаваш дIа ма яьнийай. Хlанз вIалла дIа а мича лехк уж, чуоттадаь ма ихоабай.

Цудухьа, сона а са новкъостанта а балхаза диллача бе дац Iа а ахка а. Оаха дийка кийчо яьI Iай а аьхкий санна шура дукха ахкхара. Доакъара тхоаш села пагIата да ала яллаш со. Хlалта цехе лаьрхIа кийч а дах ъьашка дIадилларга хьежжа мара хилаш цох хьабоала пайда. Пхи-ах тайпатайпара доакъар вIашаI а деш кийчу оаха. Ший ханахьа а цхьа тIадам ца буташ а деттт доахан, графико яххача тайпара Iунал а ду.

Ахкана цхьайоча хана вIашIехьдалаларг тха хIанз миссел шура яхь. Хlара ихоабача Iаттагара ден-буг йоакхар 9—10 килограммага дIанхоач, Кararча шера ягт беттa из яккхара лаш ханал ъьашка ихоачашбир. Хlара дийнахьа паччахьлхочна тха фермо дIалу 2100 килограмм гарттa шура. Из планаI 210 килограмм совгIа я.

Дlадахача шераrа диллара а дикка гаьна дьашнад хъо. Соахка лъхачунца нийсйича хIанз дийнахьи буси хIара Iаттагара 400—500 грамм шура дукхагIа йоаккх оаха.

Вlарча ферма хьаййача а бокка толам баьккхаб, Шера планагIа яккха йоацIар 2150 килограмм йолаш ягт беттa хIара Iаттагара 2187 килограмм яьккхай.

Тхона дика толам хет цох. Къьсст-къьсстача доярааш дачча балхашна хьажжа яхь а лаьхгIа да уж хьокхаш. Масала, Албакова Тамараг пий чота тIа дIалъьяьй 2519 килограмм, Дакурова Долятхана — 2485, Солсанова Iашата — 2360. Лоха дац къьбарий хьохкаш а, Аз айса цу итт беттa яьккхар — 2357 килограмм я.

Дина хет тхона КПСС XXVII съездо белгалдъьхача эрганаш елга сиздеча нъьъгIа кхъчарча тIехьа цу дусан тхоаш доахан, шийтталагIа пятилетна къьлхара шу дикача гIулакхаш ца оахоь белгалдоаккхаш.

Хь. ДЗАУРОВА,
Назрановский района «40 лет Октября» яха совхоза № 3 йолча ферма доярка.

ТАМАШИНА ДУШЕВОЙШ...

(Дlайхеи шийлеи хиш шоайла «кулге» дугаргдар малав?)

Цкъа цирна ведущес клоунага хьаттад, йоах: «Фу де деза ванна чу шийла хий маца хьа ца доагIаш хилча?»

— Хьайна дезаача беса дIоахдаллалца ванна чу гIоолла мочалка хьал-Iа хьекха, — уйла а ца еш цу минот, жоп деннад вокхо. Из па дой, кхы ду дергIда цаца ховча хьале я Назранерча бане душеной ша а.

Хьвелл Iа, шийла а дlайха а хий хьадоагIа кранаш, уж вIашаI а теха мела хий хьакехар духьа. Цхьабакъда, цунах хIама хилар. Футтарейна санна, крана чура Iодоллару е шийла е дlайха хий. Амма, мелде-м вIашIехьдалаш. Турбашца чура сепа латта хий хьалхагIа Iо а хийца, кран хьайийлача цкъьарчоа мела а долаш, лувча йиш йола хий долалу, бакъда, духха ха яlалехьа цунна тIехьа хьадоагIар юха а е геттара шийла, е Iалъьамате дIайха хул. Iудухьа ухтаза вена саг лерттIа лууча йиш йоацIаш, дIайха-ча хиво воагIаар кхеъь дукхагIойола хана кранаш хьувваеш валла а вешаш хул. Тlанхха воалу, банщица хьаеха цIоrIа детта. Ерригг а нIараш массаза йийлла латташехьа, шийна хIама ца озаш сенна хьа ца йоагIаш дикка ха йоаккх цо. Вийш весачох мх кхетадца, цо хьаенаул тIехьаIга деш дола новкъостеа а., дIайха хий дIайхача е юкъедахад, цудуха хьаух «Нежитесса» хий. аьле ше хьаенача бесса юха дIайода. Хетаргахьа, дIайха хий шийлачул «кадайIа» хиларах нийслуш хIама хила деза-кх из тIанкха.

Каст-кастта хаза йиш я, низткъаьла мара беттан кварталь ни планаш ихоачашъьаш оаха яхаь бане болххлоца деш дола дотлоамаш. Хlалта со-м цеспвargгар, лакхехьа аз дийнар цкъа бIаргадайна а е из лайна а вола саг юха нIаькха ухх бане вена. Цхьаьна.

Цlоагlа сатохаш нах хила беза-кх уж, кIеж яьккхача хиво а къар ца беш.

Цхьан дийнахь е беттa нийсдена хIама дан из дувпар. Уж ихоачамбоацаран шерагара шерага а дувлаш хьадоагIа Назранерча бане. Цу гIулкха оарцагIволлаш саг ваш. Лоадам боаяа хIама хий шийлачул «кадайIа» хиларах нийслуш хIама хила деза-кх из тIанкха.

Каст-кастта хаза йиш я, низткъаьла мара беттан кварталь ни планаш ихоачашъьаш оаха яхаь бане болххлоца деш дола дотлоамаш. Хlалта со-м цеспвargгар, лакхехьа аз дийнар цкъа бIаргадайна а е из лайна а вола саг юха нIаькха ухх бане вена. аьтва.

Цlоагlа сатохаш нах хила беза-кх уж, кIеж яьккхача хиво а къар ца беш.

Цхьан дийнахь е беттa нийсдена хIама дан из дувпар. Уж ихоачамбоацаран шерагара шерага а дувлаш хьадоагIа Назранерча бане. Цу гIулкха оарцагIволлаш саг ваш. Лоадам боаяа хIама хий шийлачул «кадайIа» хиларах нийслуш хIама хила деза-кх из тIанкха.

Каст-кастта хаза йиш я, низткъаьла мара беттан кварталь ни планаш ихоачашъьаш оаха яхаь бане болххлоца деш дола дотлоамаш. Хlалта со-м цеспвargгар, лакхехьа аз дийнар цкъа бIаргадайна а е из лайна а вола саг юха нIаькха ухх бане вена. аьтва.

Цlоагlа сатохаш нах хила беза-кх уж, кIеж яьккхача хиво а къар ца беш.

Цхьан дийнахь е беттa нийсдена хIама дан из дувпар. Уж ихоачамбоацаран шерагара шерага а дувлаш

БЕЗАМЕ, ІНМЕРЗА Я

«Продтовары-2» яхача объединенена чуйоагIа № 124 йолча гIишлоп. Городе цхьа-ъа хьа цаl я ухаза болх бу бартгайна интернациональни коллектив.

— Ер тхо «Iайхан» моттиг я, — йоах тхона заведующе Хамхоев Iалаудина. — Маларцен алкоголизмацен къьсвам лоатгабера хъьсъеъа социальни вредальнача хана дена бокха терхам тIебохийт алкогольни доаца малараш дохкара, цар ассортимент шерзяра, дIа ах эцца уж хилийтара. Цу гIулакхех дика лоархIаю продавец Ведзижева Мадина.

Йоккха яц Мадинай къьхьегама стаж — деррига а шиш. Цун хьалгаIа № 6 йолча ГПТУ дешархо яр из. Хlалхо оал кхургдола хьазиг бIена санна, тесса дитад из района бытовой гIулакх дара бекхтохкаме болча кулгалхоша. Из нийслургданар бекхтокаме а хеташ цар шоай декхар ихоачашцоре, горсовето уу деша хадданза тIехьхоам лоатгаборе. Хlалта чоагIа бакъъьяь дар цу гIулакха йоха да воаца, банно - прачечни боахама болххлоца душевойшна дIайхеи шийлеи хий шоайла «кулгеъ дугаре. Бахача ихоачашбо ца, цо 107 процент тIекххоачаш а дир.

Хьынаре дакъе лоаш Ведзижевах комсомольски бюра, общественни вахаре. Из я комсомольски организацен секретара заместитель, пенгазете редколлегин член.

СУРТА тIа: М. Ведзижева.

С. АЛИХАНОВА сурт.

Уих шера июнь бетта «Электроинструмент» завода болхлоца письмо дайтадар редакцеца. Цу тIа цар ягодора, Кавказски перевальни машинникъ а автомобильни никъ а чакхбаргбеш Кlаьхьалеп я кхыча мотгигий а кхелах шоаш Iалъьамате кхеран хилар, Заповедни лоархIаш ма йий уж моттигаш, йоахар цар, фут гIюгIар тIелех? Вашаl. Тlаргама юрт юлларгьа, яхилга? Тхона чоагIа ловра цу гIулакхех «Сердалое» ма дарра ядоре, уж памятникаш лорадара, царех пай-да эцара, пропаганда яра деш долчох дийцача.

Цхьаьна болххлоч кIал кулг яздаьча цу кIьхьа жоп луш, газето йохка матери-

Оаха яздьчун лераrIа

«ХЬАМСАРА ЛОАМАШ»

ал кийчйар. Цу тIа дийначох лаьца уях деношка республика культура министра А. Киндарова нахьаг дайтад редакцеца. Цу тIа йоах:

«1986 шера 5 июле «Сердало» тIа аралъянча «Хьамсара лоаманш» яхача статьяца жоп луш, Нохчи-ГIалгIай АССР культура министерствас хоам бу: Чинира бабина Тlаргама кхачалца баха безаш автомобильни наьхьа проекг хьажа тхоаккха хьаййта ьъина. Трансхьаккасски перевальни машинникъ булаш йолча директора уях шера 12 ав-

то договор а оттадь Тбилисски реставрационно-мастерскеишта тIадилладг. Августсентябре цар уж памятникаш техкад. Беррига автоникъ чакхболадача дехьа а стаьа а 200 метрга кхачалца йолча моттиге ийслургдолча истора а культура а цIьадолча памятникашта поисковаци а реставрацIа а ара, кхыча моттиге Дlадахьа дезар къоастадраре проектно-сметни документаци оттеш да.

Цунца цхьана культура министерстваре истора а архитектура а деррига памятникашта паспорташ ешаш дезар. Аьрсна яхача историко - архитектурни комплекса реставраци ара проектно-сметни документаци оттадеш я Тагавросски реставрационни мастерскеш.

Цу комплекса реставраци ергьа 1988—90 шерашка.

Документаци кийчдеш доаллаш латтар 1990 шера ре-стораторе е езача Тlаргама тъьна довадаш латтача Тъабаерды яхача архитектурни памятника а.

Цунца цхьана культура министерстваре а дIайхIар Трансхавказски перевальни машинникъ буллачарга Тlаргама чутеIача моттиге нах хила поселок, цIебе-нили карьер, кхыйола боахама сооруженеш хьалъяр нийса ца хетилга.

Цхьабакъда, Трансхаскаски перевальни машинникъ биллара заказчико хIанзаца культура министерстваrа хьажа а чоагIе а хьайдатъаш из нихъ биллара дола документаци.

НОВКЪОСТАЛ ДЕХ

КIЕЗЗИГА ТОХАБЕЛЧА

Геттара яоча хьале я тхо дахар.-йола Кутузова цIергIа йола улица. Ниъъ бехаб. Дуъкхала лийтъьад тхо из тоабар дехаш моттиге-ча тайп-тайпара оргаташка. Цхьабакъда, хувналуш хIама дац. Хlалта ниъъ бохабер я цахаддаш ухтаза дела транспорт: легковой, мухъь дIа-хьа кхуъьа автомобиляш, трактораш, кхыераш. Уж чакхлеп йоккхача скоростах. Из бахьан долаш улица тIа бераш ловза арадовлийта ихерале да. Цар мотораша ца таташа, хьалхъебеча демо даха диташ тхо. Хlалта догIа дийлхача, дIа-хьа лелача транспорта нъьъгIадеттача цIен печаш массаза а бIеха хул. Амма, эггара чоалхьгIа дар да цига лела, ваха ихерале а унзара а хилар. Тротуараш мичай тха улица тIа, Каст-кастта нийслу гарнизоношний турбашта, бIоагIаште наьха каргашта, цIеношта машинаш тIа а етташ авария ца ешаш моттигаш.

Уж хинна ца деш, кхы а дунха ихоачамбоацараш ца тха. Масала, цIаккха а лерттIа хий хьадаIаш, во хьакхуъь почта.

Уж еррига халонаш дIаяхара духхха хIама ишап, безам хилар ма-ра. Эггара хьалха ду гIулакха оарцагIбола безаш ца бIеха. Цун совгIа ихоачамбоацаран дика дIайхеи хьалха ду гIюлла духхха транспорт лелара бахьан да цигача маьхь йоххха тIнеа хьеллар. Хьъьаьна дар из тIнеа кхычаха дIахьоре. Сел хала хIама дац трассех дIа а тохаш, тха улица тIа асфальт Iобиллар, Iезъьа а сеъьа а тротуараш яхкар.

А. ДЖАВАТХАНОВА, Л. МАХАДИЖЕВА, верщица а письмон кIал кулг яздьр 12 саг ва.

ДОГ ДОАХ О А Х А

Хьамсара редакци бехк ма бакхка тхоз, шуга ца яздича ца доаллаш яздеп да тахан ер кахьат. 5800 совгIа сар вахаш йоккхи юрт а Нови-Атаги. Царех ихоалагIа даьъа нах Грозноерча тайп-тайпара Iхьалагlаш, до тха предприятенша, организацеша къьхьегаш бе. Грозный — Нови-Атаги яхача маршрутъьача лелача автобусаца. Уж чакхграфик телхаю, цхьаца долча деношка. вIалла уж ца лелаш а денош доагIа. Цунца дувзаденна Грознера Советски бодача трасса тIа кхачалца гIаш дIа а уша, цига шоашта ниъс-ниъсьенача транспортара балха дIаух тха юрта балха нах, ишта хала цIа а ух ух.

Тха юрта бахача наха декар деп кьхьат дахьийтадар «Чечинг-автотранс» территорьальни объединене кулгалхошка рейсаца лела автобусаш дукха-гIа хилийтар дехаш, сайрийна Грознера Нохьа-Атагга автобус 7 сахьати 15 минута яьлча ярагIа-рийна гIулакх дар дехаш. Тlехьа из метта, сайрийна 6 сахьати 15 минути яьлча лелаш йоха автобус а ца лелаш сецар.

Нови-Атаги яхача юрта чухьозача Советски бодача новкъа лелаш ца бIеха хIама яц. Цун совгIа цу остановке цхьаккха тайпа пазвилон ца хилараг доагIаче догIанеи лайнеи кIал лаггa безаш ухл бонкхий нах, какий бераш дола ихалнах. Цу гIулакха-ча хьажар дог а доах оаха «Чечинг-автотранс» объединенеи республика ГАИ-н кулгалхой.

С. ИБРАГИМОВ, А. АБДУРЗАКОВ, А. ТУПИЛАГОВ, А. МУСАЕВ, кIал кулг яздьр 11 саг ва.

Болхлочун уйлаш

ЦIЬЕ-ЭСКАЛА

ТАМАШИНА ДУШЕВОЙШ...

(Дlайхеи шийлеи хиш шоайла «кулге» дугаргдар малав?)

Цкъа цирна ведущес клоунага хьаттад, йоах: «Фу де деза ванна чу шийла хий маца хьа ца доагIаш хилча?»

— Хьайна дезаача беса дIоахдаллалца ванна чу гIоолла мочалка хьал-Iа хьекха, — уйла а ца еш цу минот, жоп деннад вокхо. Из па дой, кхы ду дергIда цаца ховча хьале я Назранерча бане душеной ша а.

Хьвелл Iа, шийла а дlайха а хий хьадоагIа кранаш, уж вIашаI а теха мела хий хьакехар духьа. Цхьабакъда, цунах хIама хилар. Футтарейна санна, крана чура Iодоллару е шийла е дlайха хий. Амма, мелде-м вIашIехьдалаш. Турбашца чура сепа латта хий хьалхагIа Iо а хийца, кран хьайийлача цкъьарчоа мела а долаш, лувча йиш йола хий долалу, бакъда, духха ха яlалехьа цунна тIехьа хьадоагIар юха а е геттара шийла, е Iалъьамате дIайха хул. Iудухьа ухтаза вена саг лерттIа лууча йиш йоацIаш, дIайхача хиво воагIаар кхеъь дукхагIойола хана кранаш хьувваеш валла а вешаш хул. Тlанхха воалу, банщица хьаеха цIоrIа детта. Ерригг а нIараш массаза йийлла латташехьа, шийна хIама ца озаш сенна хьа ца йоагIаш дикка ха йоаккх цо. Вийш весачох мх кхетадца, цо хьаенаул тIехьаIга деш дола новкъостеа а., дIайха хий дIайхача е юкъедахад, цудуха хьаух «Нежитесса» хий. аьле ше хьаенача бесса юха дIайода. Хетаргахьа, дIайха хий шийлачул «кадайIа» хиларах нийслуш хIама хила деза-кх из тIанкха.

Каст-кастта хаза йиш я, низткъаьла мара беттан кварталь ни планаш ихоачашъьаш оаха яхаь бане болххлоца деш дола дотлоамаш. Хlалта со-м цеспвargгар, лакхехьа аз дийнар цкъа бIаргадайна а е из лайна а вола саг юха нIаькха ухх бане вена. аьтва.

Цlоагlа сатохаш нах хила беза-кх уж, кIеж яьккхача хиво а къар ца беш.

Цхьан дийнахь е беттa нийсдена хIама дан из дувпар. Уж ихоачамбоацаран шерагара шерага а дувлаш хьадоагIа Назранерча бане. Цу гIулкха оарцагIволлаш саг ваш. Лоадам боаяа хIама хий шийлачул «кадайIа» хиларах нийслуш хIама хила деза-кх из тIанкха.

Каст-кастта хаза йиш я, низткъаьла мара беттан кварталь ни планаш ихоачашъьаш оаха яхаь бане болххлоца деш дола дотлоамаш. Хlалта со-м цеспвargгар, лакхехьа аз дийнар цкъа бIаргадайна а е из лайна а вола саг юха нIаькха ухх бане вена. аьтва.

Цlоагlа сатохаш нах хила беза-кх уж, кIеж яьккхача хиво а къар ца беш.

Цхьан дийнахь е беттa нийсдена хIама дан из дувпар. Уж ихоачамбоацаран шерагара шерага а дувлаш

Тха консультацеш

КЪАХЬЕГАМА КОЛЛЕКТИВИ ДИСЦИПЛИНИ

Социализма лард йоллара, коммунизмн хъьлъара нъьъкхегама дисциплина чоагIъьелга керттера лар да, аьнна белгалдаддьяккхар В. И. Ленина Советски Iьадал яттача хьал. харча деношка. Дlахо мел йодача хаза дакъа, ешаренски воспитанца а йолаш, коммунистически хьисапе къьхьегам вIашIехьбоаккхиларга Iалаше деза, яьхад цо.

Цlаккха боярг а боацаш бохкха лоархIам болаш я из ленински положени. Вахарно хьъьохкаш кай къьстаю проблемаш кIоагIарга Iалагга хьенача, нъьъкхегама дисциплина а порядок а чоагIагIа хила езнлга. Дисциплина чоагIъьяра тIехьа къовсам лоатгабелга — хIара болхлоно шийна тIаIилга деххар, ший норма, производственни задани къамъьа а доацаш ихоачашьелга. Ишгта мара къьстадулургдаш, Дакурова Долятхана — 2485, Солсанова Iашата — 2360. Лоха дац къьбарий нъьъкхаш а, Аз айса цу итт беттa яьккхар — 2357 килограмм я.

Дина хет тхона КПСС XXVII съездо белгалдъьхача эрганаш елга сиздеча нъьъгIа кхъчарча тIехьа цу дусан тхоаш доахан, шийтталагIа пятилетна къьлхара шу дикача гIулакхаш ца оахоь белгалдоаккхаш.

Хь. ДЗАУРОВА, Назрановский района «40 лет Октября» яха совхоза № 3 йолча ферма доярка.

Социализма лард йоллара, коммунизмн хъьлъара нъьъкхегама дисциплина чоагIъьелга керттера лар да, аьнна белгалдаддьяккхар В. И. Ленина Советски Iьадал яттача хьал. харча деношка. Дlахо мел йодача хаза дакъа, ешаренски воспитанца а йолаш, коммунистически хьисапе къьхьегам вIашIехьбоаккхиларга Iалаше деза, яьхад цо.

Къьхьегама коллективаша Iомвлу материальни а ахчан а средствеш лорае, машар бан мекъаз леллерашца, прогульщикашца, общественни порядок телхаерашца, социалистически доалахье лечаргIа.

Къьхьегамхошта правовни кхетам лучъа белггала дакъа юкъенкхъуъь Назрановски юридически консультацие боацIоцца. Уих шера хьалхарча яьхь беттa района предприятенша адпокатана 55 денцин доклади йийлий. Правовни кхетам балара коъьболадало новкъостоий судаш, халкъа тIехьожама группаш, къьхьегама а производственни а дисциплинарни а дувцаш кхоачашьелга. Ишгта мара къьстадулургдаш, цехови, заводской собранешка.

Къьхьегама коллективаз долча заводно дIаехар чаьх а доаккхаш, хIара предприятенте къьхьегама чурча распрядках правилаш уьттаю, дисциплинаш йола устав тIаю. ЛоархIама да дика болх баьр моралько а материальнo а белгалдоаккхилга, дисциплина телхаечунгIара, ший декхар ихоачашцеш воацIчунгара доагIар хьадехилга. Дисциплинарни взыскани яра оттаяь порядок я. Бехке воачунгара хьаеха еза ше лаьчоч йола объьснени. Заяоно бокъо лу устно е йоазонца из яла. Цхьабоча хана нийсъьа правонарушитала объяснени яла да тугаш. Бехк хилар тучдаьлча дале, цох из нIалхара валаш.

Назрановски район «Октября 40 шу» яхача совхоза болдхоло Д. масехх ди дакхкад балха ара ца воалаш. Ремонтни мастерске заведующе хьаййача а объяснени яла тигалап. Хlалта а профком рыхьа а йолаш-балхара Дlавакхкан РСФСР КЗОТ-а № 33 йола статья а отхъаь. Прогул яра из балхара Дlавакхка кIийле хилар табельщица а РМЦ болхлоно а лотъьам.

РСФСР КЗОТ-а № 135 йолча статьяе белгалъьяка дисциплинарни взыскашеш е йиш я проступок яь хилар гучадаьнна бутт балалехьа, цунце цхьана нп хинна алл бутт бабина бале болх бе йиш яц.

Уьхаза чуягIаш цамогаш, отпусне е командировке воаш яхкха ха.

Саг бехкгохкаме озаш хилча массе а оагIорахьара тахка деза цо даьр, цул тIекхаIга мара бокъо ец пчъьа таIазар де. Пийса ран лоадам боацача хIамах балхаьан а доахаш. коллективе чъьхIуъьа долча хьалап къьдетта. Масела, сар пхе минута тIехьависав, аьнна балхара Дlаванкха вагIап, тохам бз цунца къьмал-ла йийча. е дисциплинарни взыскани елча. Нагахьа санна по из цкъь-шоцца яхар санна деш хIале, ше лелалетоу выводаш ца йой, дувца деш из балхара Дlавакхкинда а.

Цхьабоча моттигаш хул цкъа гучаваьлча а балхара Дlавакхкаш. Масала, Назрановски АТП болхло М-менна а волаш балха вера. Йоккха простуноь я, из дуьхьа администрацие РСФСР КЗОТ-а № 33 йолча статьяй пункт № 7 оттаяь балхара Дlавакхкар из.

Дицде йиш яц къьхьегама дисциплина телхаяра хьа взыскани е мара йиш йоацIаш. Законодательство бокъо ду дисциплинарни материальни безхтокхаме оза. Масала, преме даьа е Iалла ца луш а вита бокъо а бехке зар.

Дисциплинарни взыскани бя хиларах дола приказ яхо ди далалехьа болххлоучгара Дlадовлийта деза Дlахьийтарах кулга а Iадайтаю. Цунца цхьана чулоацам Дlабовзийта беза неха е отдела беррига болхлоштa. Цул совгIа массаеяна а бIаргагурдолча из хьалтоха а деза.

Администраце бокъо я не дисциплинарни взыскани ца а луш, дош дувца новкъостий суде е кхыча общественни организацие Дlачулала. Цо дьар администраце енна дисциплинарни взысканеи сан-на лоархI. Болххлоно е гIулакхерча сага шийна бокъо йоацаш бехк бабъ вьина хетте, къьсвсамаш Iбокстадеш йолча комиссе, профкоме е хьалъьа суде латкъа бокъо я. Дисциплинарни взыскане юрилически ина цхьан цера мара бац, цул тIехьаIга автоматически ше дIайоал из. Дисциплинарни взысканеи къьхьегама книжка тIа дIаяьъьаш.

Дийнацун корта беш ала доагIа дисциплинарни бехктокхаме оэнига къьхьегама дисциплина чоагIъьяра тIалеста хилар.

Дукккха а социологически тохкамаша хьакъоях къьхьегама дисциплина дукккха а кхычунца. Цхьана кукка унйна да боацаш кулгалхошца шоай декхарехим лелаярца, коллективера психологически хьалаца, дукккха а кхычунца. Цхьана кукка тийна да боацаш кулгалхоша шоай декхарехим лелаярца, коллективера психологически хьалаца, дукккха а кхычунца.

Цхьана кукка тийна да боацаш кулгалхоша шоай декхарехим лелаярца, коллективера психологически хьалаца, дукккха а кхычунца. Цхьана кукка тийна да боацаш кулгалхоша шоай декхарехим лелаярца, коллективера психологически хьалаца, дукккха а кхычунца.

Предприятей, учреждений- организацийн администрацин декхарийла а болххлоп, гIулахерча наьха къьхьегам лерттIа вIашIехьбоаккха, къьхьегама оозаре ца тIаккхаргдола аьлаш хьалде, къьхьегама доза законаш лоладе, къьхьегама а быта а хьалаш товде. Администраце шийгара доагIар диъза ихоачашцоп, дисциплина телхаяра бахьанаш хургдаш. Хlалта тIачувхьарах, низагIа хьалдайта гIертарах хIама хургдаш, цу гIулакхо къьхьегама дисциплина йохаий мара тоа а ергьяш.

Т. ХАУТИЕВА, Назрановски юридически консультаце адвокат.

Дадхэн дакъIарэ

Машараи дунен халкъашта юкъерча кхерамзеннеи тIехьа

ЖНДЕ МАШАР БЕЗА ОАЗ

«Тахан эгIара мерттера декхар да космически времена милитаризаци ! елга» сацад, лдерни гера хъделга сонале лерхIаш дерриге лдерни тохкамаш сонадар, цул тIехьажIа кIезиг а деш юхьера а юкъ ПIендад лIаданкхар», — аьлар машар безарий Копенгагенски конгресс а трибуна тIара доал деча Индийски океанера Индийски конгресс ячача парте генеральни секретарь Р. Л. Бхатияс.

— Европал эгIаш потенциальни лдерни конфликташ керттерача театраша Инди лаьхьа ялеле а, — аьлар по. Копенгагенера пIавеча АПН корреспондентана къамаьл деш, цхьа кIезигга кхерам тIелатташ дан тхо а лдерни гера сихьал хьадеш хилар бахьан делаш, Масала, Днепр-Гарсия хъячага США база хьийчача. Цох ма дарра аьлча «Лдерни тоа» яьй. Цигара лдерни кхерам тIелаттоI Инде на а Индийски океана бассейна кхыча пачча-хьалхенаначу а. США Пакистанацарча милитаристически союзо тIоагIбу регионера кхохкам, СОИ планаштеи космоса милитаризаци ярах могарга нийзаш дIанийсдалар пIендаь дохадеа пIаккха юкъера па йоалийташ ерриге паччахьелкхеташ, дегIадоагIа мехкан экономически иштта рузька дIаделхийта оттергдолаш керда, пIаккха па хиннача тайпара сихьаь гера хьаде йолаяьлийта а. Хьаьта по кхерам тIетосс маьршача вахара меттел миллионаш миллионаш бола пах бахаш хилара а.

Гой цудухьа тIема блокех дIа па кхетача болама юкъе долхи, дегIадоагIа мехкан 1983 шера. Деле хиннача 7-тIа шоай конференцеи уку шера Хараре хиннача 8-тIа конференцеи ! хьада машарни герз дIадаккхараи тIехьа хилар. Ерригача политически

Машар — из массова да а дар, хетаргахьа диззда кхетана-хоте хилар, цар болх Ду Эссена (ФРГ) хиннача бара хьона ловорраш нIяри, машараи герз дIадаккхараи гобакхиха дуккха бераш хетIеха къовсам лоаттаберг сигалара парча безамо малх хьежар... Из цхьаьна бакъ-

партIеп, штаггий, профессейн дийнин викалаш ,юкъе а болхаш хиннача индийски делегаце Копенгагене цхьа барт болаш хьаллальар Рейкьявике хиннача советски позиш, советски предложенеш тIаэнеи космоса милитаризаци гра планаш битеи США тIа а хьийхар.

Копенгагенски конгресс — из йоаьча политически опыт и хиннача юкъе лаьца лаьцача маьсаненна а. США дийнеи делегаци пигара пIавера мехка тIема духьалара болам пергбара йиззда тIоагIбу а яь. Машара тIехьажа къовсама пдеиш Инде халкъа эгIара духкарIача наха ! ДIайолайтара цхьаь хана тха къамаь дас Махатма Гандс нолонизаротта духьала яь хинна марш санна машара тIехьара дуккха нах юкъе бола марш е лерхI оаха. Цу хьакъехьа хIара юрта-та, хIара пIенга кхаьна гIерг тхо, тIаийка Инде машар безача оаза низ а ловрхIам а яхьь а тIоагIагIа хургба, — аьлар Р. Л. Бхатияс.

ХIаьта Инде кхьаьчаб дуйнхача мехкашка йолла чакхдоала «Планета - тешаме хилийта ерриге машар эш» яха девиз йолча дунен халкъашта юкъерча «машара остафета» доакъашхоI. Инде итташ йолча городашкен юрташкен гIолла чакхъялхкхаьчаб 16 сентябре Нью Йорке ООН штаб-квартирана хьалхашка хьалсеза машара фIкеп, ерригача маршрУте эстафета доакъашхоI дакъьал биларз эзарш, эзарш болча индийпаша, машараи герз дIадаккхараи тIехьа нъовсам лоаттаберий дунен халкъашта юкъерча сообщества тIехьа а болаш.

А. ЖЕЛЕЗНОВ,
С. ЗИМИН,
АПН. соб. корр.

ХЬЕХАРХО

Город Фрунзе къъера школа яьккхача, дIаьхо йбса дерриге гIаьлда ъъоастадаь яр со, — яхаш дувц Басуева Аймханта. — Берий цIаргIа йолдаш тхоашка хьоажа а хьехаш а хиннача воспитанташта, школе дешаяхача хьехархошта а тIоагIгIа безам тIабака, царна тара хила гIертар со. Цудухьа хьоажа школе яьккхача а, Iомайбр хьехархочун специальность.

Дехке а яьнгаяь. Нагахьа санна сога сай вахар юхадоладе йиш ялача, из за дIаъоладергдар бераша хьехаш а йолаш. Сона бераш дукха дела, къастота кагий бераш.

Иштта йоах Шаьларча № 6 йолча юкъерча школе юхьыхьарча классашка хьехаш йолча Басуева Аймханта. По деча къамаьлгIа а цунна цIьяна школе хьехаш болча Ахматова Роза Нухъ-ровнас, Иергнева Заря Умаровнас. Ахматова Татьяна Васильевнас, кхычар дувцаьчгIа а бераш деша, царна безам бина сай а Аймханта. Цудухьа цунна кIордабаш цIий болх. Ший хьаьжьаьги низи дIаихъоваччгIа царна дика дешар хьеха, хетеча бала гIерг. Цо берашта дIаъ-лу дега йIовхал.

Цунна тошал ду цо хьехаш хьаьлхийхьа, хIанз цхьацIанахь балха болча яхалтаха а малача наха а цунна тергало лоаттаеш ялар-ро, цо хьехаш хиннача берех дуккхадарех дика нах хьабадаро. Шаьла районин больница гергарчаш болаш болх бен ба цо цхьан хана деар хьийха, кхетам бенна йиназ-рий Матиевгар Азан Iаийпати, реантгенолог Шахидов Шаруди. Аймайт йолча школе хьехаш ба Шахидов Увайс, Юшаева Милана. Царна а ишттта кхыча къоаьчу хьехархошта а воажъостал ду Басуевас. Цо хьийхь хьадиг-на дика нах болх бена ба халкъа боахама тайп-тайпара та доакъошка. Уж дукха ба, хIана аьлча Аймханта тиъаь итт ду царна тергало хана школе болх бен дукха хин-над цун бераш. «Цун бераш ала йиш я уйазаь, Аймханта ца хьийхь берех еса бе-рашка оаландаь. «со дуккхача берий нана яь» яхандаь. Дог-уйла бераша ишттта долаш дешар а хьех, ихетам а ду цо. Дукхача шераша болх бь баь Iайна йоккха опыт йолаш хиларах тарра Басуева ме-тодкабинета заведующа я.

— Школе дахьккха итт шера сона эгIара дуккхагIа лаьцна хьо, — са къамаьра хьехархо Айбатан. Цо хьайна вай Даьхе дукха еза хила яхаш вай Советски Оазис гIуллакх дIа-деш болаш лаьа а доал тIе-ма гонах Iомаечеи политически сахьетам лакхбечеи, — яхаш ялгу салтечу Цицулаьа Сослана. — Сай пальнгага-дечаь санна дика хийтар сона Iа сайга дайта письмо. Тха часте дийшар из салташ-та. Цу письмо тIаьа йиттар ерзаг Хаьа уьхьаза эскаре гIуллакх деш болаш а сона хьехар деш, са йоахко еш я-кх са хьехархо, аьнна.

Басуева Айбанта цIакхха а бицбелийтаьа цо цхьан за-хьехархочун хIинца, вай Советски Эскаре гIуллакх деш болаш кагий нах, царга письмош кхуьхьий, царга письмош кхуьхьий, царга письмош а ийду, Иштта бувзамо

баьхьа Даьхенна воIагарга доагIа декхар дизза кхоачашдар.

Басуевас письмошца бувзам лоаттабеш ба хIинца цо ветинга Эскаре гIуллакх деш бола цун хинна дешарюй Тупчиев Iаьла, Нунаев Ислам, Генев Райбек. кхыбараш.

Дешар хьехарал совгIа, цо вахача накъабардлодалаш дь хьехараш дIайийача цар массаза а йоаьа иоай хьехархо лоарIа! Айбантаьа.

— Тхона, юхьыханцарча классай хьехь р х о ш т а, къаьстта бокхха бехктокхам тIалатт, — йоах Басуева Айбанта, — хIинца дIаъа дешар хьехарал совгIа бера ихетам балара юхь дIайолаеш-раш тхо да. Оаха ийиса, бакьбола ихетта бинарга хьена ма хургба бера дIаъо йодача хана бола саххетам. Хьаьта дечъаь сенна ду селлара ъIамигIача а ихьатарр-тарра гуш йоаьа Iалоаш яьлаьнеш ди-на ихетамца ихетаеш бераш а ийлеш. Из ба царна бенна дина ихетам. ПIагIар дар да-ш шкоперадар ъIамигIа хьеш хоаьна бера ниазъала хул ийлсадар хаьрза. Берий дальша-ноаноша ихетама бола бе безача отт тхо ийтт-та мотт ийбсьеллеш. ХIаьта ишттта яраш хIанз а йолаш я.

Школерча новвьсоатама меттел ше ихача болча лоалахоша а дика тешаеш деш сег я Басуева Айбант.

— Итт шу совгIа ха я тхо цIах доалаха даза, — яхаш дувц Алуева Маликас. —Наьас яь йиша сайна юхе яхаш санна хетийтад сона Айбантаьа. Ошап мотт аттача, масновьсоатал ду царна шоаш

Шоана, бераш!

25 ноябре дIадоладеннад «Театр — бераштен ххелетараштен» яха Ерригсоюзни кIира. Нохч-ГIалгIай тенаний театрно из дIадоладаьд «ХьагIара къайле» яха. Усманова бераита йоа пьесен С. Чахчиева «Лоаман фаьлгIа» оттабеш.

27 ноябре — А. Синявенч «Дикий» — философски притча;

28 ноябре — Н. Осипова «Про добро и зло, и про длинный язык» — комедийни фаьлг;

29 ноябре — Г. Владычина «Пиллаг» — берашта бола фаьлг;

30 ноябре — «Театр — бераштен ххелетараштен» яха кIира дIаъоавлар.

Н. Осипова
«Про добро и зло, и про длинный язык».
Спектаклаш йоалалу 11 сахьат даьлчен 13 сахьат даьлчен (27 ноябре спектаклаш йоалалурбе 14 сахьат даьлчен 17 сахьат даьлчен).

Дувла тха спектаклашца хьажа!

Бахача наьха теркамга!

Грозненски электрически сетей предприяте берригача паччахьалхеи а частни сектора а абоненташа хьалха-доаяк электроэнергии дIахецара дIа-хьа расчеташа а хьажа тIадиса декхар 1986 гIа. ноябре — декабре дIадала наьха. Нагахьа санна йиллача хана 1986 шера 25 декабре кхачалца декхар дIа да лой, хьа хьалха па доакхаш электроэнергии дIа па хецаш соца а ергья, йхьаккха тайпа претензи хьатIа а эцаргьаш;

ТЕЛЕВИДЕНИ

27 НОЯБРЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — ССР МВД Чухьарча Iйухой ансамбла концерт.
9.10 — «Хьайбай дуккха тIа».
10.10 — «Нерддараш».
14.30 — «Нерддараш».
14.45 — Документальни фильмаш «Испытай, дорога», «Я шу искать», «Нуги таьгI».
15.25 — Шахматни школа.
«Гевашкала урокаш».
15.55 — Ф. Шопена фортепианни произведенеш исхо-ваш Дучен халкъашта инжинерча конкурсан лауреата С. Бунина.
16.25 — «Нерддараш».
16.30 — «...Йохайта шу дахьен бонкхаг1ен».
17.15 — Радиастина илленш халхараш.
17.45 — Деша тIехьа — гIуллакх. «Экспериментгара — практикага». Г. Сунгаитен г. Уфимера Заводской районен халиЧа Совета депутатай бай-на зорганоех.
18.15 — «Вай бешт.
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.05 — «Цин массаьнна духха дезаь».
19.25 — «Госпрнемна: дикала проблемаш». «Стройпластасса» яхача Мыщинскин завода масараь.
19.55 — ЮНЕСКО 40 шу дизза-ра хетар. Союз СССР Урсулхьалхенан академически Дон-хьара театра дуккха деча совецкий концерт.
21.00 — «Ха».
21.45 — Концерта дIаходар. Яистебаьлча — «Тахан дунен тIа».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Iуйранара гимнастика».
8.15 — «Нраза яь». Документальни фильм.
8.35, 9.35 — Iалам Iомаадар. 4-гIа класс.
8.55 — «Автоматизацин сту-дорпоезда а, цIан дезаь». Познавайтара фильм.
9.05, 13.30 — Испанскин мотт Iомабу 2-гIа шу.
9.35 — «Лазерш», Iнжинерийн дезаь».
10.55 — СПТУ дешархошта. Общественадеш, Паччахьалхенаш марксистско-ленинскин учени.
10.35, 11.35 — И. А. Ненрасова лирика. 9-гIа класс.
11.05 — Дешитий вахар. Инжинерийн дезаь».
12.05 — Хьехархочун экран. Юкъара биологи 9-гIа класс.
12.35 — Къьалгача Инде культурера.
13.35 — «Вас ожидает голландка». Нидерландера. Субтитраша художественни фильм.
14.55 — «Нерддараш».
16.55 — «Хургбогча хьуьнкъа тешаеш лаьа».
17.25 — «Кхуьг дотгатIай гулбу».
17.35 — «Шоана, дай-ноаной». (гIалгIай меттала).
18.25 — «Юртара вахар» (гIалгIай меттала).
18.55 — «Нохч-гIалгIайчен дин».
19.15 — Хоккейн СССР чемпионат. «Крылья Советов» — «Спартак». 2, 3-гIа периодаш. Перерыв йолча хана (19.50) — «Бийса дамъьала хийла шун, бераш!». Мультипликацинни фильм. «Финнн-тини-тини». 2-гIа дакъа.
20.45 — «Хьай могаш хила безам бале».
21.00 — «Ха».
21.45 — «Парашютистаь». Художественни фильм.
23.15 — «Нерддараш».

28 НОЯБРЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — Берашта оанхархоз.
9.10 — Украинскин халичъа милош ихоачашдеу СССР халичъа артыста А. Соловьянинкос.
9.40 — Урокаш нагIарбена.
10.15 — «Нерддараш».
14.30 — «Нерддараш».
14.50 — «Традицеш тIехьа». Документальни фильмаш: «Мелкасстан а дIаъ». «Флагмана тIехьа долх», «Малача маха профессен».
15.40 — «Эрсий къамаьл».
16.10 — «Лабрис дунца...». Документальни фильма премьера.
16.40 — «Нерддараш».
16.45 — «Ансамбль Пейпр». Фильм-концерта премьера.
17.15 — «Черный ход». Документальни фильма премьера.
17.45 — «Эрсий музей.
18.15 — «ДотгатIай». Телевизионни журнал.
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — Школаргча Ерригсоюзни халичъа творчества фестиваль.
19.25 — «Нерддараш».
19.35 — Шун дехарца вIаьшагIнарбар. Цхьа «Вертузы Москвы» яха камерни оркестр.
21.00 — «Ха».
21.45 — «Оуг Мычъкъа? Мультфильм. Телевизионни викторина. Ерригсоюзни «Тахан дунен тIа».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Iуйранара гимнастика».
8.15 — «Са хьаьнсара мехкахьа». Документальни фильм.
8.35, 9.35 — Музыка. 3-гIа класс. СССР халичъ музыка. 2-гIа передача.
9.05, 13.30 — Английскин мотт. Iомабу 1-гIа шу. 10-гIа передача.
9.35 — СПТУ дешархошта. Юкъара биологи.
10.35, 11.35 — География. 3-гIа класс.
11.05 — «Наьна школа».
11.35 — И. А. Ненрасова лирика. VIII класс. Архитектура. Искусство. Зодчий вазар. Инжинерийн дезаь».
12.05 — «Операция «Терминал». Берлинскин (Потсдамскин) конференцин.
14.00 — «Эмиралье голубки». Индия-документера фильм.
14.15 — Фридрих Энгельс. Вахара оагIонаш.
15.00 — «Нерддараш».
17.00 — г. Воронежа издарча-ган 60 шу. (Областной телевизионни чаттала).
17.10 — Кинокурнал.
17.20 — «Литературни цIаьрасна» (гIалгIай меттала).
17.50 — «Дика Даьхени салте».
18.20 — «Халичъа творческа-ган» (нохчий меттала).
18.50 — «Нохч-гIалгIайчен дин».
19.10 — Политден итоагIта».
19.30 — «Я вас любIю». Художественни фильм.
21.05 — Экрана тIа — кинематографистаь. «Временная работа» (Югославия).
23.10 — «Нерддараш».

РАДИО

27 НОЯБРЬ

6.40 — Керда хоамаш.
6.55 — 7.00 — Хоамаш.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — Передачай программа.
8.35 — Реклама.
8.40 — 9.00 — «Дега хьехамца» (нохчий меттала).
11.15 — КПСС XXVII СЪЕЗДА РЕШЕНЕШ — ВАХАРЕ! «Зогланаш кIга кхоачашдеу» КПСС Советски РИ хьалхарча сенатора Л. Дзейтовай выступленн (нохчий меттала).
11.39 — «Инженер — эша профессен». Зарисовка (гIалгIай меттала).
11.45 — 12.00 — «Нерддача гIишлон маршрутех».
12.15 — Передачай программа. Хьоттарча.
17.16 — «Патрнот».
17.31 — Сайрийнара аша. раш».
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — «Юртара вахар» (гIалгIай меттала).
18.40 — «Атенст». Радио. журнал (гIалгIай меттала).
18.55 — 19.00 — Ашарш. УКВ
17.00 — СССР халичъ дот. тагIанаш. Литературни передача.
17.45 — Концерт.
18.20 — Инструментальни ашарш.

28 НОЯБРЬ

6.40 — Керда хоамаш.
6.55 — 7.00 — Хоамаш.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.25 — Передачай программа.
8.30 — Литературни Нохч-ГIалгIайче. (нохчий меттала).
8.50 — 9.00 — Реклама.
11.15 — 12.00 — Хьамсарча мехка музыкальни вахар». Радиожурнал.
15.15 — 15.30 — «ДottатIаил мотт, кенкарий мотт» (гIалгIай меттала).
17.15 — Передачай программа. Хаттам.
17.16 — «Юртара вахар» (гIалгIай меттала).
17.31 — «ЦIе сийгаш» (гIалгIай меттала).
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — 18.40 — «Социалистически дешархоаш. Мишта ихоачашдеу чуьг?».
18.40 — 19.00 — «Керда гIуллакхаш — вахарца».

УКВ

17.00 — «Нахьегахочух йола поэма». Музыкальни радио. постановка.
11.15 — «Лаьхха дикал а».
17.43 — М. Джаевас стихашца вахча иллеш.
18.43 — «Пьгламат» яхача спектаклиз У. Бексултанова къъь музыка.

Редактор О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

Хьалхастаеш

Тахан республике гIоллеп Грозненски мохкаш а йолаш, йоачан а йолаш, малхбалеле-хьара секунде 3 — 8 метр чIоагIа мух а хьенхан хилен фегара температура республике —3 +2. Грозне — 1 +1 градус йолаш хилен тарлу.

Хьоана мохкаш а йолаш, цхьайоча моттигашна лаьгIо йоачан а йолаш, тайп-тайпара чагIонашкара секунде 3 — 7 метр чIоагIа мух а хьенхан хилен фегара температура тарлуш бийсана — 4 +1, дийнахьа —1 +4 градус йолаш хилен тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ЮРТАРА ТИКА

Юртарча вахара юкъе доккха дахаь лоаташ я хъачан тика. Цу тикно болх дика беш хьлча бокхха ъаьттув бола юрта балхарий а, пенсионерий а. Иштта дикагIа-рех лоарIаш я № 91 Петропавловски станицера тика.

Ихи шу да уьх тика заведующи волаш — А. Джалятова къьаьста. Москвера кооперативни институт яьккхачу Ухьлагга вера из Петропавловскер стан-нице. Дика Iомадьаьд А. Джанхотова эцархошта эпаш дола гIулаьх. Тика чу мел ло-ла товар хоза гургдолча тайпара уьлл. Витрина эгIара толашгIа йолча тайпара кийчъ-ньй. Цига Iомаш а я тика. Бакъда, тика оформлен дика хиларар-ца совгIа эцархо гIулаьх а лергIа де гIерт коллектив. ХIаьта из цар вIашIтехьдоал.

Дохкха новвьсоатал ду А. Джанхотовна продавеца Цукаева Петимата. Цун балха опыт йоккхачIа я, тIаьхьа а эцархошта эпаш дола гIулаьх а цунна дикагIа дова.

Петропавловски станицера № 91 йолча тика гIулаьхаш толаме лелара тешаеш деш я ер цифраш а. Октябрь бетта покхарота лиан 3 эзар сом тIехьхоачашъьяьй коллективо. ХIара дийнахьа цхьа эзар сом тIа хIама эп ухь тика чуьра юрта балха наха.

Кхы а цхьа хIама да уьх тика болх бен галбохкаш. Малар ДIадаьккхачул тIехьага-гIа вIалла лохбаларзар коллективо паччахьалхенна а бен бола пайда. Цул совгIа из пайда лаьклуш а латт. Из а я цу тика коллективна болх вIашIтехьбаккха ховлра хьахьохаш йола белгало,

А. ШАМСУТДИНОВ.